

De pfas-kwestie wordt niet zo heet gegeten als hij wordt opgediend

‘Wel degelijk afzetruimte voor hoveniers met kleine partijen grond’

Er bestaat veel onzekerheid en onduidelijkheid rondom de pfas-crisis, zelfs met het tijdelijke handelingskader pfas. Zo zouden hoveniers worden opgezadeld met dure analyses en gooien grondbanken massaal hun deuren op slot voor ongekeurde grond, zelfs – of juist – voor de kleinste grondpartijen. Vakblad De Hovenier besloot een kijkje te nemen bij de pfas-informatiemarkten die werden georganiseerd door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

Auteur: Willemijn van Iersel

De informatiemarkt staat vol met sheets waarop verschillende aspecten rondom pfas worden behandeld, met daarbij verschillende professionals die vragen kunnen beantwoorden. We treffen Marcel Cassee van de helpdesk van Rijkswaterstaat en zijn sheet ‘Bodem en omgaan met tijdelijk handelingskader PFAS in de praktijk’. De helpdesk staat volgens Cassee nog niet roodgloeiend. ‘Er komen gemiddeld zo’n 50 à 60 vragen per week bij ons binnen. Hiervan is 60 procent afkomstig van het bedrijfsleven, 40 procent van de overheid en soms is er een vraag van een verdwaalde burger’. Cassee zegt ook al meerdere vragen van hoveniers te hebben ontvangen. Want ook zij kampen met verwarring en misverstanden. Zo is het volgens Cassee voor veel hoveniers onduidelijk dat het voor kleine partijen nog gewoon mogelijk is om grond zonder analyse in te leveren bij grondbanken en te vervoeren.

Grondbanken op slot

Dit is de wettelijke werkelijkheid, maar zoals wel vaker wijkt deze af van de uitvoeringspraktijk. Diverse grondbanken hielden angstvallig de deuren op slot voor grondpartijen, hoe klein ook. Deze terughoudendheid komt voort uit economisch belang, want het tijdelijk handelingskader biedt weinig zekerheid voor de lange termijn. Grondbanken zijn bang dat ze met grote hopen vervuilde grond blijven zitten, wat ze duur kan komen te staan. Cassee: ‘Er doen veel onterechte geruchten de ronde over pfas en het handelingskader. Het handelingskader biedt hoveniers wel degelijk afzetruimte. Ik adviseer hoveniers dan ook om grondbanken te wijzen op de regelgeving.’ Volgens Cassee gooien grondbanken voorzichtig de poorten weer open voor hoveniers.

Een belletje naar Ad Hofmans, mede-eigenaar van Zagron Grondbanken, leert ons dat de praktijk inderdaad afwijkt. Hofmans: ‘Wij nemen helemaal geen kleine partijtjes aan; voorlopig zitten we nog op slot. Het is echt een probleem, een gigantisch probleem. Maar wij nemen de gok niet om nu die grond aan te nemen zonder te weten wat de maximale waardes worden. Ik ken collega’s die het wel doen. Ze hopen dat de ondergrens van 0,1 omhooggaat; dan kunnen ze wat extra’s verdienen. Eigenlijk lijkt het op een soort gokken of handel in beurs aandelen.’

Staatssecretaris Van Veldhoven maakte eind oktober bekend dat zij het RIVM heeft gevraagd om voor 1 december te komen met een tijdelijke, landelijke achtergrondwaarde voor pfas in de (land)bodem. Onbedoeld geldt daar nu de laagst mogelijke waarneming van 0,1 mg/kg. Deze detectiewaarde is nooit bedoeld als norm voor grond- en bag-

gerwerkzaamheden, maar werkt nu feitelijk wel zo uit. Voor grond bij woningen en industrie gelden andere normen, die vele malen hoger liggen; voor woningen is dat 3 mg/kg en voor industrie 7 mg/kg. Een bijzonderheid: volgens een Franse studie lopen de concentraties PFOA en PFOS in het menselijk bloed uiteen van 1,4 tot 6,8 mg/liter.

Op zoek naar definitieve regelgeving

In de discussie en bij de voortdurende onduidelijkheid over pfas gaat het onder andere om de stoffen PFOS, PFOA en GenX in grond. Pfas is een verzamelnaam voor zo'n 6000 verbindingen, die worden gebruikt in waterafstotende kleding, blusschuim, pizzadozen en antiaanbakpannen. Het zijn oppervlakte-actieve stoffen, waarvan het gedrag in het bodem-watersysteem moeilijk voorspelbaar is.

Anders dan andere stoffen die in de Regeling Bodemkwaliteit genormeerd worden, hebben de pfas een immobiel karakter; ze logen uit naar bodem en water. De RIVM-site vermeldt dat er onderzoek nodig is naar de mobiliteit van pfas, het effect daarvan op het grondwater en de mate van ophoping in organismen. Het RIVM stelde daarvoor eerder al risicogrenzen vast in een zogenoemd handelingsperspectief. Soms werden deze risiconormen

geïnterpreteerd als wettelijke normen, wat niet de bedoeling was. Staatssecretaris Van Veldhoven stuurde hierover op 8 juli jl. een schrijven naar de Tweede Kamer, getiteld Tijdelijk handelingskader voor hergebruik van pfas-houdende grond en baggerspecie. De inzet hiervan is een aantal onduidelijkheden weg te nemen en uiteindelijk tot regelgeving te komen.

Nick van Doremalen van de Tilburgse grondbank van J. van Esch speelt geen paniekvoetbal. Van Doremalen: 'Wij nemen juist weer kleine hoeveelheden grond van hoveniers in. We menen niet dat we daarmee een groot risico lopen. Het is gek om als grondbank te zeggen: we doen niks meer, we gaan op slot. Wij zijn immers een grondbank; we kunnen niet ineens auto's gaan verkopen. Pfas is een risico, maar het leven is vol risico's.'

Dat de prijzen voor het inleveren van grond bij een grondbank zijn gestegen, beaamt Van Doremalen, maar dat ligt volgens hem zeker niet alleen aan pfas, maar ook aan de PAS-crisis. 'Er ligt op dit moment veel werk stil, mede door de stikstofproblematiek. Projectontwikkelaars en andere mensen die grond nodig hebben, weten dat, en dat doet iets met je prijs. Maar dat is gewoon marktwerking; je kunt dat niet op het tijdelijke handelingskader afschuiven. De wet en de werkelijkheid veranderen; dat is een gegeven. Je kunt hierin meegaan of als bedrijf op slot slaan.'

Kankerverwekkende stoffen

Gonda Sluiter van de omgevingsdienst IJsselland stipt een ander pijnpunt voor hoveniers aan. Van diverse pfas-stoffen is bekend dat ze kankerverwekkend zijn en cumulerend werken in het menselijk lichaam. 'Hoe zit het met hoveniers die dag in, dag uit met de handen en voeten in met pfas vervuilde grond zitten? Als je kijkt naar de Arbowetgeving, moeten werkgevers voorzichtig te werk gaan', zo redeneert Sluiter bezorgd.

Nieuwe achtergrondwaarden RIVM

Uiterlijk 1 december maakt het RIVM de tijdelijke achtergrondwaarden bekend. De nu zeer strenge norm van 0,1 zal naar alle waarschijnlijkheid omhooggaan. Hoe hoog deze nieuwe – ook tijdelijke – norm wordt, is nog onbekend. De voorlichters op de informatiemarkt durven

hier geen uitsluitsel over te geven. Sluiter: 'Het is jammer dat we het RIVM niet meer vertrouwen met zijn allen. De norm is nu streng, maar het gaat dan ook om stoffen waaraan reële risico's kleven. Willen we dan meer ziektes zoals kanker accepteren om de norm hoog en werkbaar te houden?'

Water

Paul Bakker van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat is aanwezig om alle watergerelateerde vragen te beantwoorden. Zo zijn er inmiddels pfas-stoffen aangetroffen in ondiep grondwater; een vondst die duidelijk maakt wat voor alleskunner de stof is: hij werkt waterafstotend, maar is tegelijkertijd oplosbaar in water. Volgens Bakker speelt de pfas-problematiek nog niet in de diepere grondwaterniveaus, maar moeten we er wel voor zorgen dat dit zo blijft.

Vervolg

Het oplossingenbord bleef angstvallig leeg tijdens de informatiemarkt. Wel werd duidelijk dat het RIVM uiterlijk 1 december met nieuwe waardes komt. Daarnaast moet in maart of april volgend jaar een rapport verschijnen met een eerste beeld van de verspreiding van pfas in Nederland. In september 2020 wordt gestart met het ontwerp definitief handelingskader.

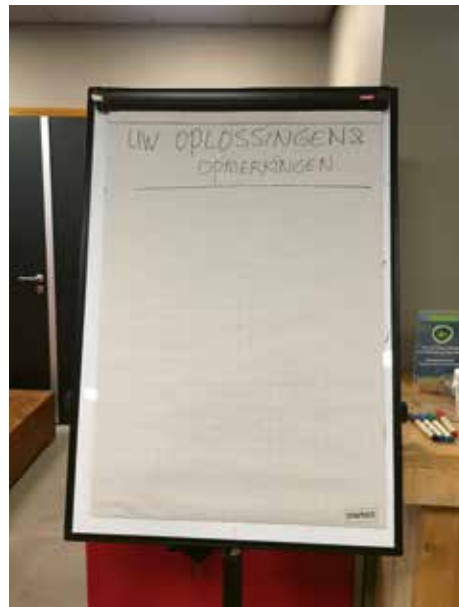

'Wij zijn een grondbank; we kunnen niet ineens auto's gaan verkopen. Pfas is een risico, maar het leven is vol risico's'

Be social

Scan of ga naar:

www.vakbladdehovenier.nl/article/31423/de-pfas-kwestie-wordt-niet-zo-heet-geeten-als-hij-wordt-opgediend

Het oplossingen- en ideeënboard bleef angstvallig leeg